

УДК 141.7:316]:008(519.5)

DOI <https://doi.org/10.32782/apfs.v055.2025.28>**О. О. Штепа**ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-0500-3000>

кандидат філософських наук, доцент,
доцент кафедри культурології, філософії та музеєзнавства
Полтавського національного педагогічного
університету імені В.Г. Короленка

Н. О. ЗінченкоORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-3247-3836>

кандидат філософських наук, доцент,
доцент кафедри філософії та суспільних наук
Полтавського державного медичного університету

С. В. КоваленкоORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-5622-6357>

викладач циклової комісії гуманітарної підготовки,
спеціаліст вищої категорії
Відокремленого структурного підрозділу
«Полтавський фаховий коледж нафти і газу
Національного університету «Полтавська
політехніка імені Юрія Кондратюка»

КОРЕЙСЬКА МАСОВА КУЛЬТУРА В ГЛОБАЛЬНОМУ ДИСКУРСІ: СОЦІАЛЬНО-ФІЛОСОФСЬКИЙ АНАЛІЗ

Постановка проблеми. Масова культура являє собою складний соціальний феномен ХХ століття, що можна витлумачити як особливий тип виробництва та споживання культурних цінностей, притаманний масовому суспільству. У ХХІ столітті світ став свідком феноменального зростання впливу південнокорейської масової культури, відомої як «Корейська хвиля» або «Халлю» (한류). Те, що починалося як регіональний інтерес до корейських телевізійних драм та поп-музики, швидко перетворилося на глобальне явище, яке охопило кіно, моду, косметику, гастрономію та навіть цифрові технології.

Актуальність дослідження зумовлена необхідністю осмислення цього масштабного соціокультурного явища з соціально-філософської перспективи. Аналіз причин успіху корейської масової культури, механізмів її глобального поширення, а також її впливу на соціальні, культурні та політичні процеси є важливим для розуміння сучасних тенденцій глобалізації та міжкультурної взаємодії.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Західні науковці активно досліджують феномен «Корейської хвилі» вже досить тривалий час, розглядаючи його під різними кутами зору. Так, Говард Беккер зі своєю теорією «аутсайдерів» здійснив спробу аналізу того, як корейська поп-культура спочатку сприймалася як щось

екзотичне, а потім інтегрувалася в глобальний мейнстрим. Його праці про соціальне конструювання культурних норм допомагають зрозуміти зміну ставлення до корейської культури. Ульріх Бек з концепцією «суспільства ризику» може допомогти проаналізувати вплив глобалізації та інформаційних потоків на сприйняття та поширення корейської культури, а також пов'язані з цим ризики та можливості для національної ідентичності. Мануель Кастельс (Manuel Castells) у своїх працях про мережеве суспільство досліджує роль інтернету та соціальних медіа у формуванні глобальних культурних потоків, що є ключовим для розуміння поширення К-поп, К-драм та інших елементів корейської культури. Джон Фіске (John Fiske) з його дослідженнями популярної культури та теорією «культурної економіки» пропонує інструменти для аналізу того, як корейська масова культура створює значення для різних аудиторій та як вона комерціалізується на глобальному рівні. Стюарт Голл та його праці про рецепцію та кодування/декодування повідомлень допомагають зрозуміти, як різні культурні контексти впливають на інтерпретацію корейського культурного контенту. Дослідження феномену «м'якої сили» є важливими для розуміння того, як корейська культура використовується як інструмент впливу та формування позитивного іміджу країни на міжнародній арені. Багато західних

дослідників зосереджуються на окремих аспектах «Халлю», таких як успіх К-поп (наприклад, праці Бруклінського інституту, аналіз фан-спільнот Генрі Дженкінса), популярність К-драм (дослідження Лізи О'Ніл про емоційну привабливість), вплив корейської краси та моди.

Мета статті – здійснити соціально-філософський аналіз корейської масової культури в глобальному дискурсі; показати суть та значення даної філософської та культурологічної категорії у процесі формування нових ціннісних та світоглядних орієнтирів.

Виклад основного матеріалу. Розуміння масової культури є ключовим для нашого дослідження. Теорії Франкфуртської школи, яскравим представником якої є Теодор Адорно, критично розглядають масову культуру як продукт індустрії культури, що нав'язує стандартизовані смаки та пригнічує автономність індивіда [1]. З іншого боку, соціокультурні дослідження, представлені, зокрема, працями Стюарта Голла, наголошують на активній ролі аудиторії у процесі споживання та інтерпретації масової культури, вказуючи на можливість формування ідентичностей та опору через культурні практики [5]. У контексті аналізу корейської масової культури важливо враховувати обидва підходи, розглядаючи її як комерційний продукт, що несе певні ідеологічні повідомлення, але водночас є об'єктом активного сприйняття та інтерпретації глобальною аудиторією.

У свою чергу, глобалізація є багатовимірним процесом, що охоплює економічні, політичні, соціальні та культурні аспекти. У нашому дослідженні особливу увагу привертає культурна глобалізація, яка передбачає інтенсифікацію культурних потоків, зростання взаємозалежності культур та формування глобальних культурних просторів. Так, Роланд Робертсон у своїй концепції «глокалізації» підкреслює взаємодію глобальних та локальних культурних сил, де глобальні культурні продукти адаптуються до місцевих контекстів, а локальні культурні особливості набувають глобального значення [11]. Джон Уррі, аналізуючи «суспільство мобільності», наголошує на зростаючій ролі транснаціональних мереж та потоків у формуванні культурних ландшафтів [14]. Успіх корейської масової культури є яскравим прикладом глокалізації, демонструючи поєднання національної специфіки з універсальними темами та естетичними формами, що знаходять відгук у різних культурних середовищах.

Існують різні погляди на наслідки культурної глобалізації, від теорій культурної гомогенізації та вестернізації [12] до концепцій культурної гібридизації та креолізації [3]. Аналіз глобального поширення корейської масової культури дозволяє

емпірично дослідити ці процеси, виявити випадки культурної апропріації, адаптації та взаємозбагачення.

Для розуміння механізмів впливу корейської масової культури на глобальний дискурс важливим є звернення до теорій культурного впливу. Концепція «м'якої сили», запропонована Джозефом Наєм, розглядає здатність держави впливати на інші країни через привабливість своєї культури та цінностей [10]. Розвиток сучасної корейської масової культури тісно пов'язаний з політичними та економічними трансформаціями в Південній Кореї протягом другої половини ХХ століття. Перехід до демократії та економічне зростання створили сприятливе середовище для розвитку креативної індустрії [9, с. 21–35]. Уряд Південної Кореї відіграв стратегічну роль у підтримці культурної індустрії, розглядаючи її як важливий сектор економіки та інструмент «м'якої сили» [8, с. 56–72]. Інвестиції в культурне виробництво та підтримка експорту культурного контенту стали ключовими елементами державної політики.

Сам же термін «Халлю» вперше з'явився в Китаї наприкінці 1990-х років після успіху корейських телевізійних драм. Цей початковий успіх став поштовхом для подальшого поширення корейської популярної культури в Азії та за її межами. Дослідники виділяють кілька хвиль «Халлю», кожна з яких характеризується домінуванням певних культурних продуктів: перша хвиля (кінець 1990-х – початок 2000-х) – популярність К-драм; друга хвиля (середина 2000-х) – зростання популярності К-поп; третя хвиля (починаючи з 2010-х) – глобальний успіх К-поп гуртів, корейського кіно та інших форм цифрової культури [7, с. 88–102]. Тому ключовими елементами «Халлю» є:

– **К-Поп (корейська поп-музика).** Завдяки своїй яскравій естетиці, складній хореографії, професійній підготовці артистів та інноваційним маркетинговим стратегіям, К-Поп гурти, такі як BTS, Blackpink, Stray Kids та інші, завоювали мільйони шанувальників по всьому світу. Їхня музика домінує в чартах, а фан-бази відіграють значну роль у формуванні глобальних трендів [9, с. 67–81].

– **К-Drama (корейські телевізійні драми).** Захоплюючи сюжети, харизматичні актори, висока якість виробництва та емоційна глибина зробили К-Drama надзвичайно популярними. Серіали, такі як «Зимова соната», «Хлопці кращі за квіти», «Нащадки сонця» та «Гра в кальмара», не лише розважають, але й знайомлять глядачів з корейською культурою та цінностями.

– **К-Film (корейське кіно).** Південнокорейські режисери, такі як Пон Чжун Хо («Паразити»),

Пак Чхан Ук («Олдбой») та Кім Кі Дук, отримали міжнародне визнання завдяки своїм оригінальним та провокаційним фільмам, які досліджують складні соціальні та філософські питання.

- **K-Beauty (корейська косметика та догляд за шкірою).** Інноваційні формули, натуральні інгредієнти та акцент на профілактиці зробили корейську косметичку бажаною у всьому світі.

- **K-Food (корейська кухня).** Гостра, ферментована та різноманітна корейська кухня, з такими стравами, як кімчі, топпоккі та чапче, набуває все більшої популярності серед гурманів.

- **Webtoons and Digital Culture.** З розвитком цифрових технологій веб-комікси та інші форми цифрової корейської культури набувають все більшої популярності, особливо серед молодого покоління [6, с. 78–93].

Глобальний успіх «Халлю» є складним соціально-культурним феноменом, який потребує глибокого філософського осмислення. Серед ключових аспектів його впливу можна назвати наступні глобальні та національні чинники:

- **Революція цифрових технологій та соціальних мереж.** Інтернет, соціальні медіа (YouTube, TikTok, Twitter, Instagram), стримінгові платформи (Netflix, Spotify) та онлайн-фан-спільноти стали головними каналами поширення корейського контенту. Вони подолали географічні бар'єри, зробили контент легкодоступним та сприяли миттєвій глобальній взаємодії між шанувальниками.

- **Глобалізація та зростання міжкультурної цікавості.** У епоху глобалізації зростає цікавість до культур, відмінних від власних. «Халлю» запропонував свіжий та привабливий культурний продукт, який резонував з аудиторією, що шукала нових вражень та перспектив.

- **Якість та інноваційність контенту.** Високі стандарти виробництва, оригінальні сюжети, талановиті артисти та поєднання традиційних елементів з сучасними трендами зробили корейський контент конкурентоздатним на світовому ринку.

- **Ідентичність та самовизначення.** Для багатьох молодих людей у різних кутках світу «Халлю» стає не лише джерелом розваг, але й способом формування власної ідентичності. Захоплення корейською музикою, драмами чи модою може бути пов'язане з пошуком нових естетичних орієнтирів, відмінних від домінуючих у їхньому власному культурному контексті. Це особливо актуально для представників маргіналізованих груп, які можуть знайти у корейській масовій культурі відображення власних переживань та прагнень.

- **М'яка сила та національний бренд.** Успіх «Халлю» значно підвищив міжнародний престиж

Південної Кореї та зміцнив її національний бренд. Культурний вплив став важливим інструментом «м'якої сили», сприяючи розвитку туризму, експорту та міжнародних відносин. Позитивний образ країни, асоційований з якісною та інноваційною культурною продукцією, є цінним активом у глобальній конкуренції.

- **Соціальні та політичні конотації.** Хоча «Халлю» часто сприймається як чисто розважальний феномен, він також може мати соціальні та політичні конотації. К-Поп гурти часто використовують свою платформу для висловлення думок щодо соціальних проблем, таких як ментальне здоров'я, булінг та гендерна рівність. Крім того, популярність корейських драм та фільмів може сприяти кращому розумінню корейської історії та сучасних соціальних реалій.

- **Економічний вплив та індустріалізація культури.** «Халлю» є потужною індустрією, яка генерує значні економічні прибутки та створює робочі місця. Успіх корейської масової культури став результатом цілеспрямованої державної політики та інвестицій у культурну індустрію. Це демонструє потенціал культури як важливого фактора економічного розвитку та інновацій.

- **Фан-спільноти та цифрова культура.** Розвиток «Халлю» нерозривно пов'язаний з активністю глобальних фан-спільнот в онлайн-просторі. Соціальні мережі, стримінгові платформи та онлайн-форуми стали ключовими інструментами для поширення корейської масової культури та взаємодії між шанувальниками. Фан-спільноти відіграють важливу роль у перекладі контенту, організації флешмобів та підтримці своїх улюблених артистів.

Корейська масова культура пропонує глобальній аудиторії нові моделі ідентифікації та культурні референції. Привабливість корейських айдолів, акторів та персонажів кіно формує нові стандарти краси, моди та стилю життя, особливо серед молоді [2]. Захоплення корейською музикою та драмами може призводити до формування транснаціональних спільнот шанувальників, які об'єднуються навколо спільних культурних інтересів, створюючи відчуття приналежності та колективної ідентичності.

Глобальне поширення корейської масової культури неминуче призводить до її взаємодії з місцевими культурними контекстами, породжуючи процеси культурної гібридизації. Корейський культурний контент може адаптуватися до місцевих смаків та традицій, а елементи корейської культури можуть інтегруватися в інші національні культурні практики [3].

Попри значний успіх, «Халлю» також стикається з критикою та викликами. Деякі критики звертають увагу на комерціалізацію культури,

стандартизацію образів артистів та надмірну орієнтацію на зовнішній вигляд. Існують також побоювання щодо можливої культурної апропріації та неадекватного представлення певних соціальних груп. Крім того, залежність від цифрових платформ робить «Халлю» вразливим до змін в алгоритмах та політиці цих платформ.

Висновки. Проведене соціально-філософське дослідження феномену корейської масової культури в глобальному дискурсі дозволило виявити складну та багатогранну природу її впливу на сучасний світ. Аналіз теоретико-методологічних засад показав, що для осмислення цього явища необхідний синтез критичної теорії масової культури, концепцій глобалізації та теорій культурного впливу, що дозволяє розглядати корейську масову культуру не лише як продукт індустрії розваг, але й як значущий соціальний та культурний феномен, що активно формує глобальний дискурс.

Становлення «Корейської хвилі» є результатом унікального поєднання історичних, соціокультурних та економічних факторів Південної Кореї, включаючи державну підтримку культурної індустрії, вдале використання технологічних інновацій та креативність місцевих талантів. Ключові елементи корейської масової культури, такі як К-поп, К-драми та кіно, вирізняються високою якістю виробництва, оригінальністю та здатністю резонувати з різноманітною глобальною аудиторією, пропонуючи нові естетичні та наративні рішення. Глобальне поширення «Халлю» стало можливим завдяки синергії соціальних медіа, активності фан-спільнот, стратегіям культурної дипломатії та здатності корейського контенту адаптуватися до різних культурних контекстів.

Соціально-філософський аналіз впливу корейської масової культури на глобальний дискурс виявив її значну роль у формуванні нових ідентифікаційних моделей та ціннісних орієнтацій серед глобальної аудиторії, особливо молоді. Феномен «Корейської хвилі» сприяє формуванню транснаціональних спільнот, об'єднаних спільними культурними інтересами, та впливає на уявлення про красу, моду та спосіб життя. Водночас це породжує важливі питання щодо культурної апропріації, гібридизації ідентичностей та збереження культурної автентичності в умовах глобалізації.

Основними результатами цього дослідження є виявлення складної взаємодії глобальних та локальних сил у феномені корейської масової культури, її здатності поєднувати національну специфіку з універсальними темами, а також її зростаючої ролі у формуванні поліцентричної культурної картини світу. Корейська масова культура не лише є потужною індустрією розваг, але й значущим агентом соціальних змін та куль-

турного обміну, що вимагає подальшого глибокого соціально-філософського осмислення.

Література

1. Adorno T. W. *The Culture Industry: Selected Essays on Mass Culture*. Routledge, 2001. 224 p.
2. Baudrillard J. *The System of Objects*. Verso, 2000. 205 p.
3. Garcia Canclini N. *Hybrid Cultures: Strategies for Entering and Leaving Modernity*. University of Minnesota Press, 2001. 293 p.
4. Giddens A. *Runaway World: How Globalization Is Reshaping Our Lives* (2nd ed.). Profile Books, 2004. 138 p.
5. Hall S. Encoding/decoding. In H. G. Derrida (Ed.), *Media and Cultural Studies*. Blackwell Publishing, 2004. pp. 166-176.
6. Han S. *Webtoons: A Global Comic Book Phenomenon*. Thames & Hudson, 2021. 217 p.
7. Jung S. *K-Pop Idols: Popular Culture and the Emergence of Global Fandom*. Routledge, 2019. 194 p.
8. Kim M. *The Korean Wave: Korean Popular Culture in Global Context*. Palgrave Macmillan, 2017. 250 p.
9. Lee H. J. *K-pop Now: The Korean Music Scene*. Tuttle Publishing, 2015. 128 p.
10. Nye J. S. *Soft Power: The Means to Success in World Politics*. PublicAffairs, 2004. 208 p.
11. Robertson R. *Globalization: Social Theory and Global Culture*. SAGE Publications, 1992. 211 p.
12. Schiller H. I. *Communication and Cultural Domination*. M.E. Sharpe, 1976. 132 p.
13. Shin C. W. *Korean Cinema as Global Art Cinema: Genre, Authorship, and Transnational Spectatorship*. Wayne State University Press, 2018. 158 p.
14. Urry J. *Sociology Beyond Societies: Mobilities for the Twenty-First Century*. Routledge, 2007. 273 p.
15. Waters M. *Globalization* (2nd ed.). Routledge, 2003. 268 p.

Анотація

Штепа О. О., Зінченко Н. О., Коваленко С. В. Корейська масова культура в глобальному дискурсі: соціально-філософський аналіз. – Стаття.

Автори статті визначили, що успіх корейської масової культури є яскравим прикладом глокалізації, демонструючи поєднання національної специфіки з універсальними темами та естетичними формами, що знаходять відгук у різних культурних середовищах. Розвиток сучасної корейської масової культури тісно пов'язаний з політичними та економічними трансформаціями в Південній Кореї протягом другої половини ХХ століття. Перехід до демократії та економічне зростання створили сприятливе середовище для розвитку креативної індустрії. Корейська масова культура пропонує глобальній аудиторії нові моделі ідентифікації та культурні референції. Привабливість корейських айдолив, акторів та персонажів кіно формує нові стандарти краси, моди та стилю життя, особливо серед молоді. Захоплення корейською музикою та драмами може призводити до формування транснаціональних

спільнот шанувальників, які об'єднуються навколо спільних культурних інтересів, створюючи відчуття приналежності та колективної ідентичності. Ключові елементи корейської масової культури, такі як К-поп, К-драми та кіно, вирізняються високою якістю виробництва, оригінальністю та здатністю резонувати з різноманітною глобальною аудиторією, пропонуючи нові естетичні та наративні рішення. Глобальне поширення «Халлю» стало можливим завдяки синергії соціальних медіа, активності фан-спільнот, стратегіям культурної дипломатії та здатності корейського контенту адаптуватися до різних культурних контекстів. Соціально-філософський аналіз впливу корейської масової культури на глобальний дискурс виявив її значну роль у формуванні нових ідентифікаційних моделей та ціннісних орієнтацій серед глобальної аудиторії, особливо молоді. Феномен «Корейської хвилі» сприяє формуванню транснаціональних спільнот, об'єднаних спільними культурними інтересами, та впливає на уявлення про красу, моду та спосіб життя. Водночас це породжує важливі питання щодо культурної апропріації, гібридизації ідентичностей та збереження культурної автентичності в умовах глобалізації.

Ключові слова: масова культура, «Корейська хвиля», К-драма, К-поп, глобалізація, інформаційне суспільство, соціально-філософський аналіз, технічний прогрес, комерціалізація, медіа, масові комунікації, науково-технічна революція, культурний продукт, споживач.

Summary

Shtepa O. O., Zinchenko N. O., Kovalenko S. V. Korean mass culture in global discourse: socio-philosophical analysis. – Article.

The authors of the article determined that the success of Korean mass culture is a vivid example of glocalization, demonstrating the combination of national specificity with universal themes and aesthetic forms that find a response in different cultural environments. The

development of modern Korean mass culture is closely related to political and economic transformations in South Korea during the second half of the twentieth century. The transition to democracy and economic growth created a favorable environment for the development of the creative industry. Korean mass culture offers a global audience new models of identification and cultural references. The attractiveness of Korean idols, actors and movie characters forms new standards of beauty, fashion and lifestyle, especially among young people. The fascination with Korean music and dramas can lead to the formation of transnational communities of fans who unite around common cultural interests, creating a sense of belonging and collective identity. Key elements of Korean mass culture, such as K-pop, K-dramas and cinema, are distinguished by high production quality, originality and the ability to resonate with diverse global audiences, offering new aesthetic and narrative solutions. The global spread of «Hallyu» was made possible by the synergy of social media, the activity of fan communities, cultural diplomacy strategies and the ability of Korean content to adapt to different cultural contexts. A socio-philosophical analysis of the impact of Korean mass culture on global discourse has revealed its significant role in the formation of new identification models and value orientations among global audiences, especially young people. The phenomenon of the «Korean Wave» contributes to the formation of transnational communities united by common cultural interests, and influences the perception of beauty, fashion and lifestyle. At the same time, it raises important questions about cultural appropriation, hybridization of identities and preservation of cultural authenticity in the context of globalization.

Key words: mass culture, «Korean Wave», K-drama K-pop, globalization, information society, socio-philosophical analysis, technological progress, commercialization, media, mass communications, scientific and technological revolution, cultural product, consumer.

Дата надходження статті: 02.07.2025

Дата прийняття статті: 11.08.2025

Опубліковано: 30.09.2025